

Nemtörődömség vagy kényelem?

A népművelési minisztérium azért adja ki nem csekély anyagi áldozattal A KÖNYVTÁROS-t, a könyvtárosok havi tájékoztatóját, hogy folyóiratunk segítse a könyvtárosokat — elsősorban a tömegkönyvtárosokat — önképzésükben, problémáik megoldásában, a kultúrforradalom, a népművelés sikeréért végzett nehéz és felelősséggel teli munkájukban. Természetes, hogy a megyei és járási könyvtáraknak nemcsak kötelessége, de érdeke is, hogy A KÖNYVTÁROS idejében eljusson népkönyvtárosainkhoz, mert másképp nem tájékoztathatja őket munkájuk időszerű tenni-valóiban.

Teljesítik-e a megyei és járási könyvtárak e kötelességüket? Sajnos, nem mind. Ellenkezőleg, nem egy megyei és járási könyvtár a kényelmességet előbbre helyezve kötelességénél, éppen az ellenkezőjét cselekszi. Ime egy megdöbbentő példa. Az ÁKV egyik munkatársa, meglátogatva a kisvárdai járási könyvtárat, azt tapasztalta, hogy folyóiratunk októberi számából november 20-án még mindig majdnem 30 példány hevert ott. Mi ennek az oka? A könyvtár vezetője azt mondotta, hogy alig egy hete kapta meg A KÖNYVTÁROS példányaait a Szabolcs-Szatmár megyei könyvtártól. A gyakorlat ugyanis az, hogy a megyei könyvtár nem postán küldi ki A KÖNYVTÁROS-t, hanem megvárja, amíg a járási könyvtárosok értekezletre jönnek össze és akkor osztja szét köztük a folyóiratsomagokat. Ezt az elképesztő példát követi aztán »lefelé« a kisvárdai járási könyvtár is — hazaviszi a csomagot, megvárja a járáshoz tartozó népkönyvtárosok legközelebbi értekezletét és azon adja át a népkönyvtárosoknak a folyóirat példányaait. A könyvtárvezető állítása szerint naponta meglátogat egy-egy népkönyvtárat, de megvallotta, hogy nem viszi magával akkor sem A KÖNYVTÁROS-t.

Nem egyetlen a kisvárdai eset. Hangzott el ilyen panasz lapunk levelezőinek értekezletén is, értesültünk ilyenről hozzánk írt levélből is. Tudnak-e felelni a hasonló mulasztásokban vétkes megyei és járási könyvtárak vezetői arra a kérdésre, hogy a népkönyvtárosok hogyan tudják munkájukban felhasználni folyóiratunk októberi számának időszerű közleményeit — november végén, vagy december elején? Választ tudnak-e adni arra kérdésre, hogy miből származik e »gyakorlatuk« — nemtörődömségből, vagy kényelemből?

De, hogy túlmenjünk a meddő kérdéseken: azt véljük: leghelyesebb lenne, ha a megyei könyvtárak a népkönyvtárak részére úgy fizetnék elő a folyóiratot, hogy a posta mindjárt a megadott népkönyvtárba kézbesítse azt.

Mi történt az olvasók bírálatával?

E címmel Leloczky Ferencné novemberi számunkban megírta, hogy a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár 9. fiókjának olvasó-bírálati közül, — amelyeket Kopré Józsefnek, az ÁKV megbízottjának adott át — csak egyre érkezett válasz és az is Kopré elvtárstól. Az ÁKV most közölte velünk, hogy a 13 db, íróknak címzett levelet az Írószövetségben

Rajcsányiné elvtársnő vette át február 26-án és a szövetség titkársága kutatja, hogy a levelek eljutottak-e az írókhoz.

Továbbra is válaszolatlan a kérdés: »Szeretnénk tudni, hogy leveleink hol süllyedtek el. ... az Írószövetség titkárságán? — vagy talán az írók nem választak olvasóik leveleire február óta?

ESEMÉNYNAPTÁR



1924. január 21-én, harminc esztendővel ezelőtt, halt meg a bolsevik párt megteremtője, a leninizmus megalapítója, a történelem első szocialista államának, a proletárdiktatúra államának megalapítója, **LENIN**. Az egész világ munkásosztálya úgy fogadta Lenin halálának hírért, mint a legsúlyosabb veszteséget. Lenin temetése napján a nemzetközi proletariátus ötperces általános munkaszünetet tartott. Megálltak a vasutak, megállt a munka az üzemekben és a gyárakban. Az egész világ dolgozói a legnagyobb fájdalommal kísérték sírba atyjukat és tanítójukat, legjobb barátjukat és védelmezőjüket — Lenint. A Szovjetunió munkásosztálya Lenin halálára azzal felelt, hogy még szorosabban a lenini párt köré sorakozott.

Lenin Művei. 1, 2, 4—6, 21—33. kötet. Bp. 1951—1953. Szikra; — 'Válogatott művek. I—II. 2. kiad. Bp. 1950. Szikra. 1104, 1068. old.; — **Az irodalomról.** Ford. Waldapfel József, Bp. 1951. Szikra. 268 old.; **Mit írt, mit mondott Lenin a könyvtárakról?** N. K. Krupszkaja előszavaival, cikkeivel és jegyzeteivel. Bp. 1953. Művelt Nép. 87 old.; **Sztálin : Leninről.** Bp. 1948. Szikra. 48 old.; **Csagin B. A. : Lenin a nagy forradalmár és gondolkodó.** Bp. 1950. Szikra. 106 old.; **Nejman M. : Lenin és a művészet.** Bp. 1952. Új Magyar Könyvkiadó. 26 old.; **Lenin élete képekben.** Album. Bp. 1950. Szikra. 3 old. 76 tábla; **Szovjet népmesék Leninről és Sztálinról.** Bp. 1953. Ifj. Kkiadó. 80 old.



1919. január 27-én, harmincöt évvel ezelőtt, halt meg **ADY ENDRE**, aki nemcsak a magyar költészet legnagyobb alakja a XX. században, hanem a XX. századbeli polgári Európa legnagyobb költője is. Demokratikus forradalmár volt. A »magyar Ugar« ellen, a feudális maradványok, a »nagyapok és a nagyurak Magyarországa« ellen vívta harcait. Hangot adott a föld nélkül sínylő parasztság keserűségének. Anti-feudális, polgári jellegű volt Ady forradalmisága. De világosan látta, hogy a polgárság nem lehet vezetője, hajtóereje a várt forradalomnak. Nem lehetett a demokratikus forradalom vezető ereje a parasztság sem: megakadályozta benne vidéki szétszórtsága, elszigeteltsége. A demokratikus forradalom vezető osztályát keresve, fordult Ady korának egyetlen következetes forradalmi osztálya, a munkásosztály felé. Nem volt szocialista, de a munkásosztályban látta forradalmi reményeinek valóraváltóját. A munkásosztály tömegharcai nyomán születtek legnagyobb forradalmi

versei. A politikai költemények — forradalmi versei és magyarságversei — jelentik Ady költészetének lényegét. Emellett azonban hangot kapott művészetében az emberi érzések egész gazdagsága. Kötészetét az úri Magyarország kritikusa, irodalomtörténészei eleinte támadták, később igyekeztek meghamisítani. Elsikkasztotta Ady igazi mondanivalóját a burzsoázia is. Dekadens költőnek akarták feltüntetni. Ady művészetét a marxista-leninista irodalomtörténészek értették meg először igazán, fejtették meg művészetének ellentmondásait, tették élővé népünk számára az igazi Adyt.

Ady Endre összes versei, Bp. 1950. Szépirod. Kkiadó. 707 old.; **Ady Endre válogatott versei,** Bp. 1952. Szépirod. Kkiadó. 339 old.; **A fekete lobogó.** Ady Endre harca a klerikális reakció ellen (szerk. Földes Gyula és Király István), Bp. 1952. Szépirod. Kiadó. 240 old.; **Bölköni György : Az igazi Ady,** Bp. 1947. Szikra. 403 old.; **Lukács György : Ady,** Bp. 1949. Szikra. 31 old.; **Révai József : Ady.** 3. kiadás. Bp. 1952. Szikra. 129 old.

1804. január 31-én, százötven esztendővel ezelőtt, született **BAJZA JÓZSEF** költő és író, a magyar irodalomelmélet és kritika történetének egyik legkiválóbb alakja. 1830-tól 1836-ig szerkesztette és túlnyomórészt írta a *Kritikai Lapok* időközi füzeteit, amelyekben bátran szembeszállt az irodalmi nivótlanság arisztokratikus és arisztokratata képviselőivel. Később Vörösmarty körének harcos irodalmi lapját, az *Athenaeum*-ot szerkesztette. Nagy elméleti tanulmányaiban (Az epigramma teóriája, A regényköltészetről) fontos műfaji kérdéseket tisztázott. Színi bírálataiban a kibontakozó magyar nemzeti dráma hajtásait védelmezte meg a hazafiatlan, ledorongoló kritikusoktól. A Nemzeti Színháznak ő volt az első igazgatója. A forradalom alatt a Kossuth Hírlapját szerkesztette, utána egy ideig bujdosott, majd elborult elmével halt meg. Esztétikai hagyatéka igen gazdag tárháza az irodalom hazafias feladatára, nemzeti jellegére, a helyes kritikai módszerekre és a dramaturgiára vonatkozó gondolatoknak. Mint kritikus eszményképe a bátor, következetes, elveit töretlenül ragaszkodó, nagyképzetségű bírálónak.

Bajza József összegyűjtött művei. 3. bőv. kiadás. Életrajzi bevezetéssel és jegyzetekkel sajtó alá rendezte Bádcics Ferenc, Bp. 1900. I—VI. kötet; Farkas Zoltán: *Bajza József élete és művei.* Bp. 1912. Franklin. 167 old.; Haladó kritikánk Bessenyeitől Adyig, Bp. 1952. 687—688. oldal.

Különböző napilapokban és folyóiratokban megjelent könyvismertetések és irodalmi cikkek

I. TARSADALMI-POLITIKAI IRODALOM:

Arconada, Felipe M.: *Spanyolország a jenkik gyarmata.* Élet és Tudomány, december 9. (Gömöri Endre).

Kim Ir Szen: *A koreai nép felszabadító honvédő háborúja.* Élet és Tudomány, december 2. (Gömöri Endre).

Molnár Erik: *A magyar nép őstörténete.* Szabad Nép, december 3. (Zsirai Miklós).

Visinszki, A. J.: *Perbeszédék.* Új Világ, nov. 12. (Dr. Olti Vilmos).

II. TERMÉSZETTUDOMÁNYOS IRODALOM:

Perelman: *Szórakoztató geometria.* Élet és Tudomány, nov. 11. (Balogh Emma).

Voronyin: *Majomvadászaton Etiópiában.* Élet és Tudomány, nov. 11. (Akos Károly).

IV. TECHNIKAI IRODALOM:

Simon Pál—Németh Tibor: *Fémcsiszolás.* Népszava, nov. 14.

V. SZÉPIRODALOM:

Barta János: *Arany János.* Köznevelés, nov. 15. (Harsányi Zoltán).

Erenburg, Ilja: *Kilencedik hullám.* Irodalmi Újság, dec. 5. (Somlyó György).

Fövény Lászlóné: *József Attila.* Szabad Nép, nov. 23. (Bokor László).

Gábor Andor: *Válogatott versei.* Új Hang, november. (Vézi Endre).

Katona József: *Válogatott művei.* Népszava, november 14.

Kis Ferenc: *Csendes diadallal.* Új Hang, november. (Kónya Lajos).

Kocubinszkij: *Fata morgana.* Szabad Nép, november 26. (Héra Zoltán).

Kónya Lajos: *Válogatott versek.* Népszava, november 15. (Vézi Endre).

Kuczka Péter: *Mindenkinek! Mindenkinek!* Szabad Nép, nov. 15. (Domonkos László).

Lu Hszin: *A vihar visszhangja.* Népszava, december 2. (Pál Miklós).

Madarász Emil: *Csihajda.* Irodalmi Újság, dec. 5. (Illés Béla).

Magyar költészet Bocskaytól Rákócziig. Magyar Nemzet, nov. 2. (Vargha Balázs).

Móricz Zsigmond: *Az úr a tornác.* Népszava, nov. 14.

Móricz Zsigmond: *Betyár, Uri muri, Kivilágos kivirradtíg, A fákiya.* Művelt Nép, december. (Zolnay Vilmos).

Nagy Lajos: *Válogatott elbeszélések.* Magyar Nemzet, nov. 15. (Hegedüs Géza).

Simon István: *Ereleő napok.* Szabad Nép, november 23. (Pándi Pál).

Stil, André: *Az első ősszeccsapás.* Új Hang, november. (Lőránt Endre).

Szabó Imre: *Szól a síp.* Magyar Nemzet, nov. 15. (Csobádi Péter).

Szabó Pál: *Új föld.* Művelt Nép, december. (Koczás Sándor).

Varga Imre: *Ködös hajnal.* Új Hang, november. (Almás Miklós).

Virta: *Esti harangszó.* Köznevelés, december 1. (Seres József); Irodalmi Újság, december 5. (Ungvári Tamás).

VI. IFJÚSÁGI IRODALOM:

Négy szép könyv. (Móricz Zsigmond: *Allatmesék, Majakovszkij: Gyermekneknek, Marsak: Kullipintyó, Komjáthy István: A legszebb szó.*) Új Hang, november. (Hárs László).

Palotai Boris: *Sztálinvárosi gyerekek.* Esti Budapest, nov. 9. (Pongrácz Zsuzsa); Új Hang, november. (Fodor Ilona); Irodalmi Újság, dec. 5. (Szabó Pál).

Szabó Pál: *Hajdu Klári.* Szabad Ifjúság, november 22. (Kapusi Rózsa).

Thury Zsuzsa: *A francia kislány.* Népszava, november 28.

VII. EGYÉB IRODALOM:

Cseres—Seberényi—Vézi: *Magyar írók Bulgáriában.* Népszava, nov. 28.

Művészettörténeli Kiskönyvtár füzeteiről, Irodalmi Újság, nov. 21. (Cseh Miklós).

Svéd András: *Hogyan használjuk fel a termelés mutatószámait a munkaversenyben.* Népszava, november 28.

IRODALMI CIKKEK:

Erenburg, Ilja: **Az író munkájáról.** (Ford. Magos László.) Új Hang, november.
Jankovich Ferenc: **Koszorú.** (Emlékezés Csoknaira.) Új Hang, november.
A száznolcvan éves Csokonai. Szabad Ifjúság, nov. 17. (Puruczki Béla).
Csokonai. (Waldapfel József cikke.) Irodalmi Ujság, nov. 21.
Fagyjev: **Az írószövetség munkájáról.** Irodalmi Ujság, nov. 21.
Babits Mihályról születése 70. évfordulójára.

(Gellért Oszkár cikke.) Magyar Nemzet, nov. 26.
Szurkov, Alekszej: **Élet és irodalom.** (A Magyar Írók Szövetségében 1953. november 30-án tartott előadásából.)
Igy élt Petőfi. (Hatvany Lajos cikke.) Irodalmi Ujság, nov. 21.
Hermann István: **A Nagy Október és a szocialista dráma.** Színház és Filmművészet, november.
B. Lavrenyov: **Új színdarabok és az új színházi évad kilátásai.** Színház- és Filmművészet, november.
Goda Gábor: **A vídám műfajok néhány kérdéséről.** Színház- és Filmművészet, november.

BIBLIOGRÁFIÁK

AZ ÓSKÖZÖSSÉGTŐL A KAPITALIZMUSIG (1953. 50 l.) címmel a Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem Központi Könyvtára szépirodalmi ajánló bibliográfiát adott ki azzal a céllal, hogy az olvasót az irodalmi élmények segítségével közelebb hozza a társadalmi formák fejlődésének megismeréséhez. Mindössze 22, az ósközösség, a rabszolgatársadalom, a hűbériség és a klasszikus kapitalizmus társadalmi formáit tükröző művet ajánl. A szűkmarkú válogatást indokoló szempontokkal és korlátokkal szemben is úgy véljük, hogy a rendkívül fontos és tanulságos tárgyú könyvészeti mű (esetleg rövidebb ismertetésekkel) jelentékenyen nagyobb számú művet ajánlhatna.

MIT OLVASSUNK AZ ÁLLATEGÉSZSÉGÜGYRŐL? címmel jelent meg az Országos Mezőgazdasági Könyvtár »A nagy termésért« sorozatának 9. számú ajánló röppap-jegyzéke, mely az állategészségügyről, a szarvasmarha, a juh, a ló, a sertés és a baromfi betegségeiről írt magyar és szovjet szakmunkákat sorol fel rövid ismertetésekkel.

A KÜLFÖLDI AGRÁRIRODALOM SZEMLÉJE a címe az Országos Mezőgazdasági Könyvtár havonta kiadott füzeteknek, amelyek könyvismertető jegyzékbe foglalják a külföldi mezőgazdasági irodalmat, a könyvtárba érkezett könyvek és a könyvtárban készült fordítások jegyzékét. A most megjelent számonk a gépesítés a növénytermesztés és az állattenyésztés tárgykörébe tartozó munkák jegyzékét közli. A füzetek felelős szerkesztője Balogh József. (A megyei könyv-

tárak figyelmébe ajánljuk, hogy a kívonatok alapján az eredeti szöveg teljes fordítása szabványoldalaként 13 forintért megrendelhető a Mezőgazdasági Könyvtárnál, Bp., I., Attila-u. 53.)

ÚJ SZERZEMÉNYEK JEGYZÉKE címmel a Társadalom és Természettudományi Ismeretterjesztő Társulat könyvtára közzétette 1953. szept.—okt. havi új szerzeményeinek sokszorosított jegyzékét.

MAI MAGYAR KÖLTŐK a címe a Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem Központi Könyvtára sokszorosított röppap-bibliográfiájának, mely új költőink rövid életrajzát, jellemzését és könyveinek jegyzékét adja. Ha megfelelő példányban jelenne meg, népkönyvtársaink jól használhatnák.

ÚJ SZERZEMÉNYEK címmel ugyanez a könyvtár közzétette (kéziratként) 1953. szeptember havi szerzeményeinek sokszorosított füzetét.

MIT OLVASSON AZ OLVASZTÁR és MIT OLVASSUNK A TERVSZERŐ MEGELŐZŐ KARBANTARTÁSRÓL? címmel jelent meg az Országos Műszaki Könyvtár nyomtatott ajánló bibliográfiai sorozatának 13. és 14. számú zsebkönyvalakú füzete a szakma legfontosabb politikai, műszaki és szépirodalmi könyveinek ismertetésével.

Az ÁKV könyvészeti jellegű könyvjegyzéket adott ki **POLITIKAI MŰVEK JEGYZÉKE** és **TÖRTÉNELMI KÖNYVEK JEGYZÉKE** címmel. Új jegyzéke az **OLVASD A SZOVJET KISREGÉNYEKET** is.

A Bibliotekar 9. száma magyarul

A folyóirat 9. száma főleg két tárgykör: a gyermekkönyvtárak és a bibliográfia kérdéseivel foglalkozik. A szovjet művelődés irányítói egyik legfontosabb teendőjüknél tekintik a gyermekkönyvtárak fejlesztését, amit már magában az is bizonyít, hogy 1940-től máig több mint kétszeresére növelték az önálló gyermekkönyvtárak számát. A Szovjetunióban ez év januárjában 1623 önálló gyermekkönyvtár volt és a felnőttek könyvtárait is egyre több gyermek-tagozat működik. A Hrenkova terjedelmes vezető cikke a gyermekkönyvtári munka kérdéseivel foglalkozik, kijelölve a könyvtárak feladatait. Részletesen szól a rendszeres olvasásra nevelésről, a rendezvényekről, az olvasás egyéni irányításáról és kiemeli, hogy a legkiválóbb szovjet gyermekkönyvtárak megtalálták a Komszomol- és Úttörő-szervezettel való együttműködés módját. »A gyermekkönyvtár katalógusa« című cikk szerzői a V. G. Korolenko Állami és Tudományos Könyvtár (Harkov) gyermek- és ifjúsági fiókjának szak-katalógusával és a katalógus készítési módszereivel kapcsolatos tapasztalataikat ismertetik. A szerkesztőség bírálatot fűz a cikkhez és bonyolultabb kérdések tekintetében hozzászólásra hívja fel a gyermekkönyvtár dolgozóit. A. Markovnak, a

90 ezer kötetes moszkvai Tolsztoj-könyvtárról írt könyvtártörténeti cikkében ismételünk ifjúsági vonatkozású részletet a 48 ezer kötetes Tolsztoj gyermekkönyvtárról, amely 1932-ben önállósult a könyvtár gyermekrészelegéből. A »Hírek« rovat közli, hogy a Művelődésügyi Minisztérium júniusban továbbképző tanfolyamot rendezett a gyermekkönyvtárak dolgozóinak. A könyvtárosok szakmai továbbképzését segíti »A bibliográfia tárgya és jelentősége« című szakcikk. A Bibliotekar e cikkel kezd a könyvtáros szakiskola levelező hallgatóinak, továbbá a járási népművelési szemináriumok és a rövid könyvtárosi tanfolyamok résztvevőinek segítségül szánt közleménysorozatát. O. Grzibovszkaja cikke a pszkovi területi könyvtár módszertani és bibliográfiai munkáját ismerteti. Tanulságos beszámolót olvashatunk még az uljanovszki területen lévő barüsi járási könyvtár könyvnepszerűsítő módszereiről, tapasztalatairól és törekvéseiről. Egy-egy önálló közlemény tájékoztat a moszkvai háztömbökben működő vándorkönyvtárakról és a fakitermelésen, valamint a fauszttatáson lévő könyvtárak munkájáról. »Az olvasók postája« rovatban a vakok közt végzett könyvtári munka megjavítása érdekében írt cikket olvashatunk.



A Keltex szakszervezeti könyvtárának plakátja

A KÖNYVTÁROS MEGJUTALMAZOTT LEVELEZŐI

Asbóth Ferenc, dr. Irányi Lujza, dr. Nagyiday László, Zillich Ernő, Hebenstreit Nándor, Nagy Lajos, Szárnovszky Béla, Solt Andorné, Kaich Frigyes és Turja Margit levelezőink között kiosztottuk a következő könyveket:

Móricz Zsigmond: A fáklya, Gádor—Pogány: Magyar szobrászat, Goethe: Faust, A magyar költészet, Bocskaytól Rákócziig, Sztálin: A leninizmus kérdései. Illyés Gyula: Petőfi, Rákosi Mátyás: Válogatott beszédek és cikkek, Barta János: Arany János, Akszajev: Távol Moszkvától, Fagyevjev: Az Ifjú Gárda.